

DISKUSIJA: ugunsgrēki purvos un kūdrājos

09.12.2020.

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Dabas aizsardzības pārvalde

LATVIJAS VALSTS MEŽI

KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

LU EFEKTĪVAS SADARBĪBAS PROJEKTS

PURVU DEGUMU IETEKMĒTĀS VIDES UN PURVA ATJAUNOŠANĀS INTENSITĀTES PĒTĪJUMI

projekta partneri:

**Dabas aizsardzības pārvalde,
AS “Latvijas valsts meži”,
Latvijas Kūdras asociācija**

2018. gada
sausā
vasara...

[Ugunsdzēsējiem](#) ir izdevies ierobežot ugunsgrēku, kas trešdien, 1. augustā, izcēlās Salas novadā netālu no Gargrodes, bet Mazsalacas novada Ramatas pagasta purva ugunsgrēks pagaidām vēl nav ierobežots,

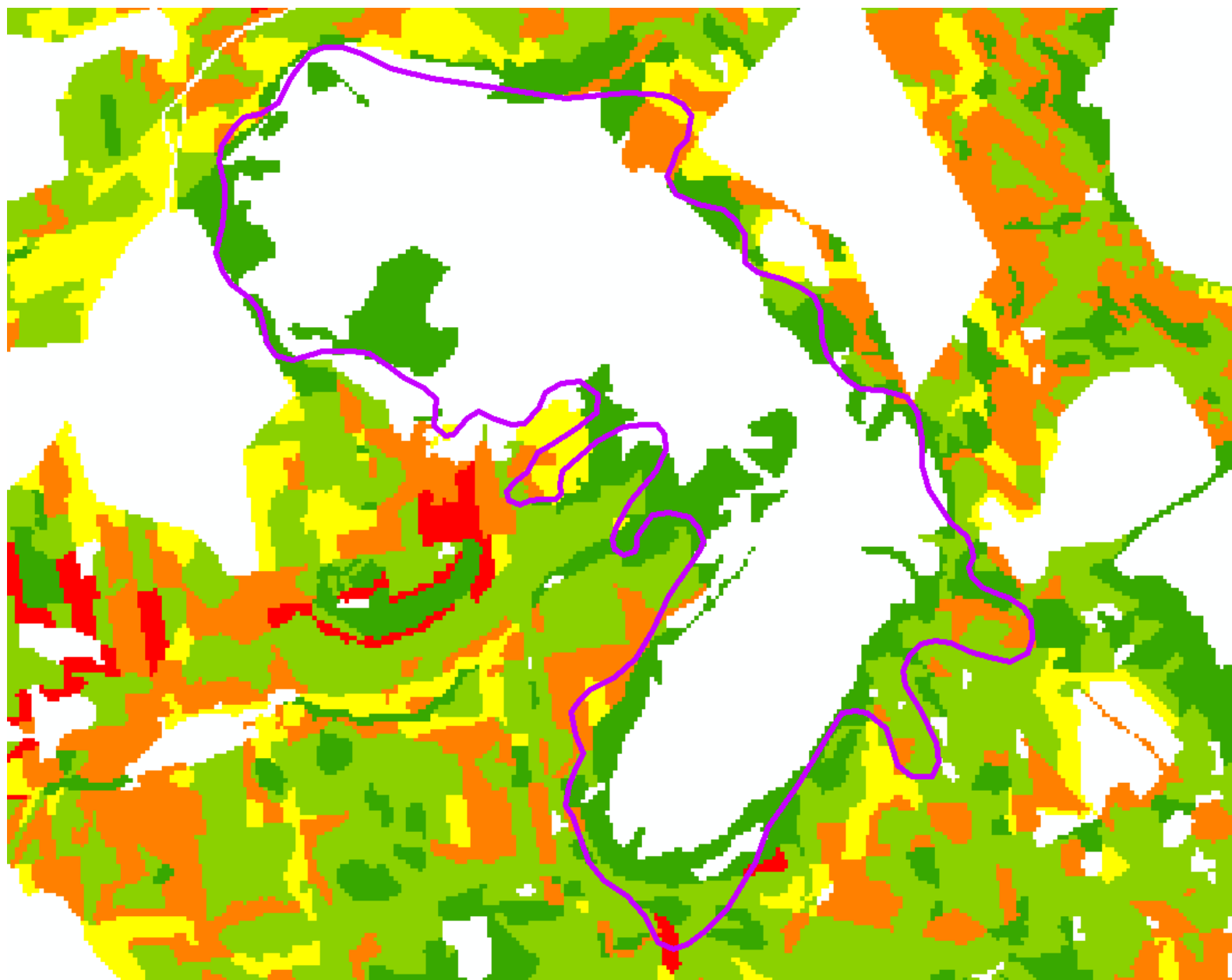
Uguns kā vides faktors

- Mežos –
daudzveidību
palielina
- Zālājos -
samazina
- Purvos?

Meža ugunsgrēku veidi:

- meža ugunsgrēku tipi, kurus apvieno pēc degšanas un to izplatīšanās rakstura:
- ***zemdegas*** (kūdras) meža (purva) ugunsgrēks – ugunsgrēks, kad degšana izplatās pa augsnes kūdras horizontu vai kūdras iegulu zem meža augsnes slāņa.
- ***skrejuguns*** – meža ugunsgrēka veids, kas izplatās pa meža augu valsts apakšējiem stāviem, pamežu, paaugu, meža zemsedzi, kritālām.
- ***vainaguguns*** - meža ugunsgrēks, kura laikā deg arī kokaudzes vainagu klājs.
- atkarībā no izplatīšanās intensitātes tās iedala - vāja, vidēja, spēcīga;

Purvi?

Projekta mērķis:

- pētīt īpašību izmaiņas degšanas ietekmētajos kūdras slāņos kā noteicošo faktoru purva pašatjaunošanās spējas novērtēšanai;**
- piemērotākos apsaimniekošanas pasākumus izvēlei.**

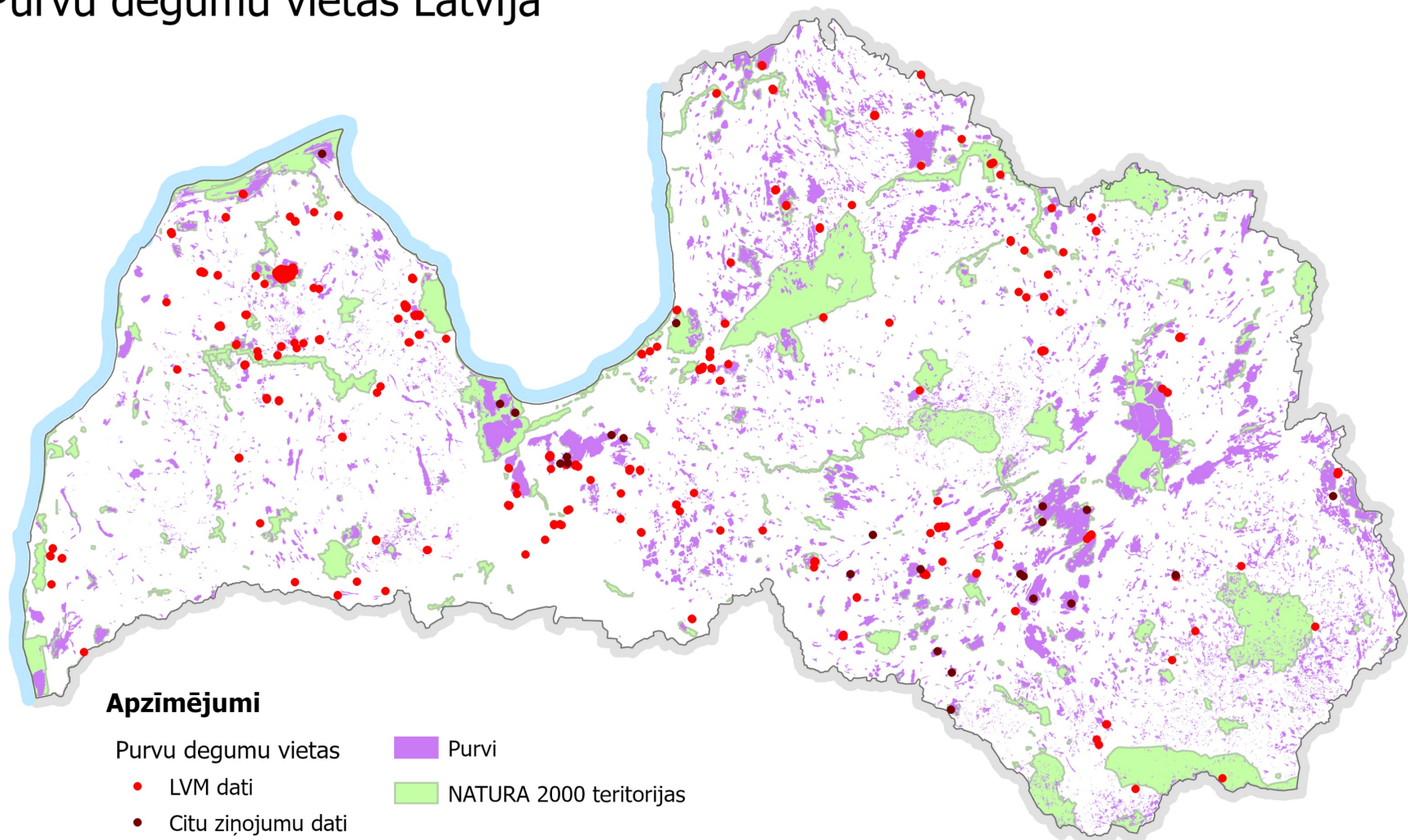

1999. gada degums Ķemeross

Uzdevumi:

- Apkopot informāciju par degumu izplatību un sastopamību purvos;
- Analizēt ar paleobotāniskām, fizikālām un ķīmiskām metodēm dažādas degšanas ietekmētas kūdras;
- Sagatavot rekomendācijas degušu purvu apsaimniekošanai un apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes novērtēšanai;
- Sagatavot zinātniskas publikācijas un informēt sabiedrību par pētījuma rezultātiem.

Purvu degumu vietas Latvijā

Apzīmējumi

Purvu degumu vietas

• LVM dati

• Citu ziņojumu dati

Purvi

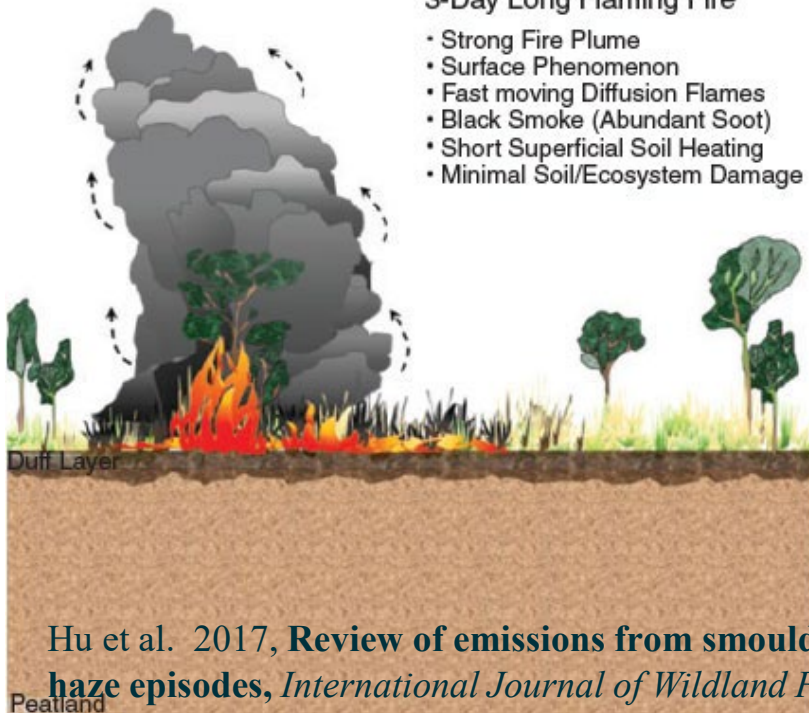
NATURA 2000 teritorijas

0 25 50 km

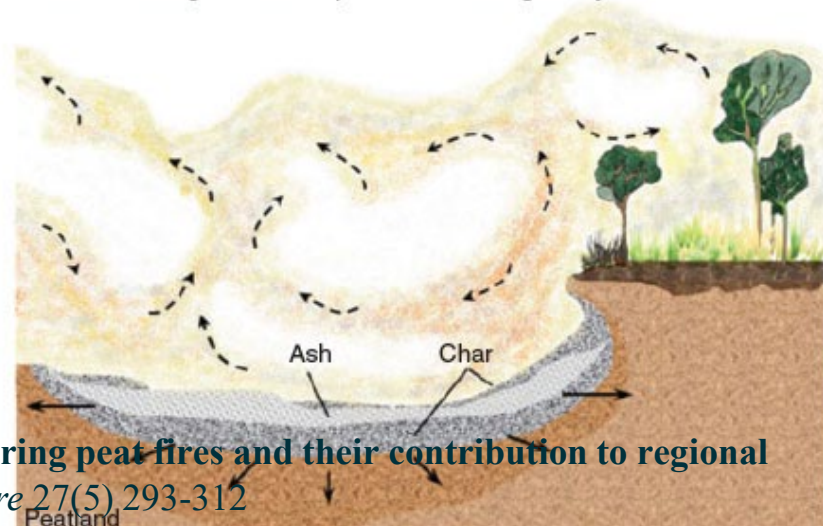
3-Day Long Flaming Fire

- Strong Fire Plume
- Surface Phenomenon
- Fast moving Diffusion Flames
- Black Smoke (Abundant Soot)
- Short Superficial Soil Heating
- Minimal Soil/Ecosystem Damage

3-Month Long Smouldering Fire

- Weak Fire Plume
- Volumetric Phenomenon
- Creeping Flameless Reaction
- Whitish/Yellowish Smoke (Abundant Organic Carbon)
- Larger Soil Thermal Severity and Longer Residence Time
- Lethal Damage to Soil Properties and Biological Systems

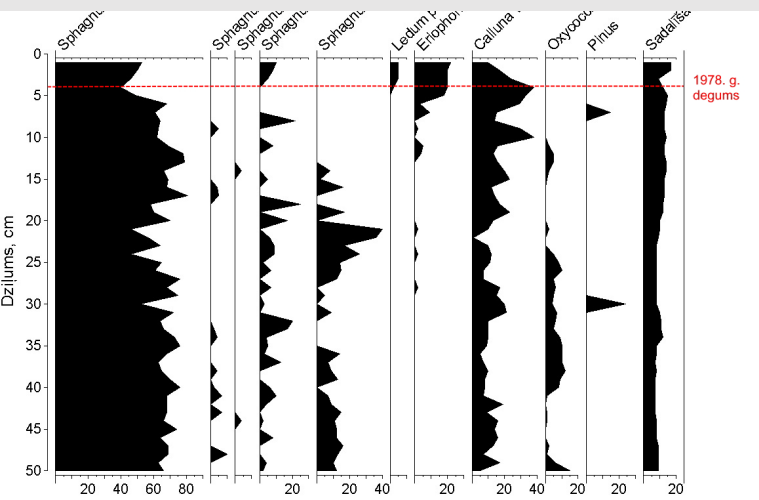
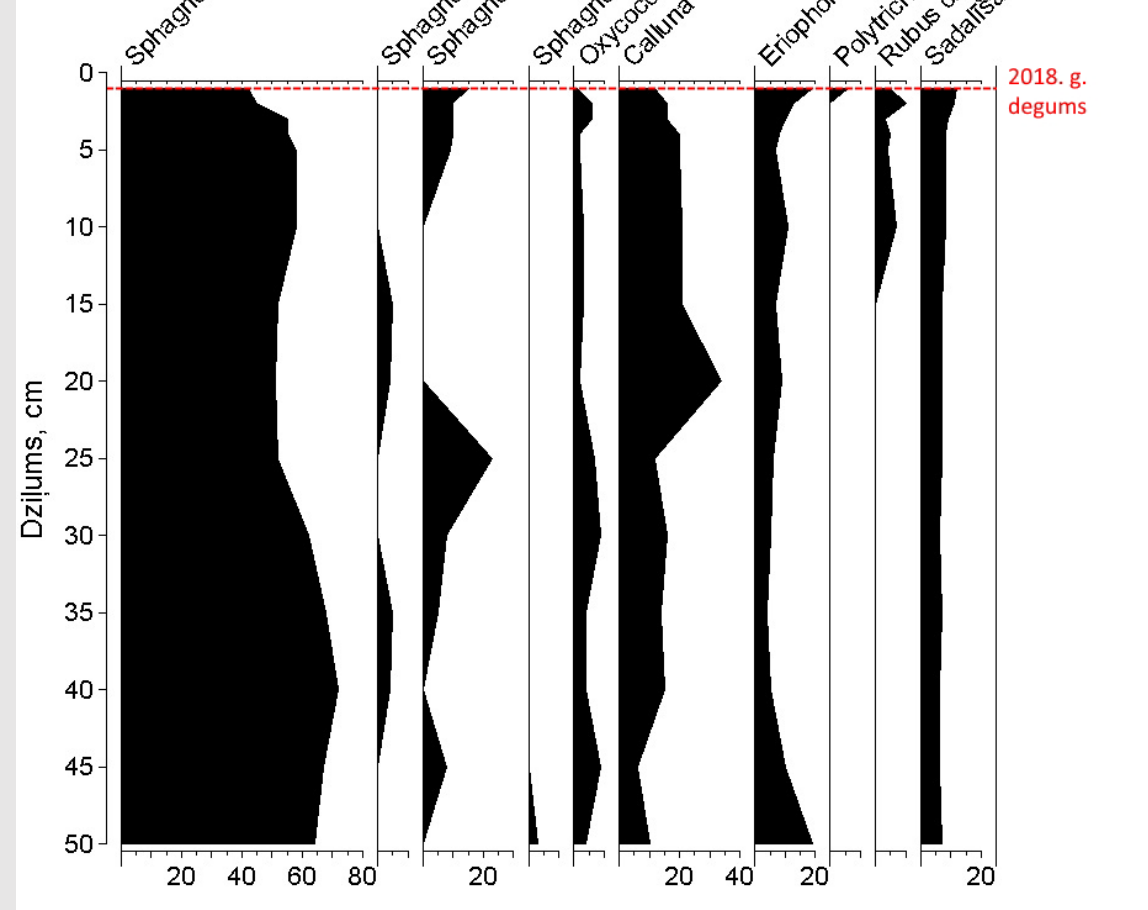
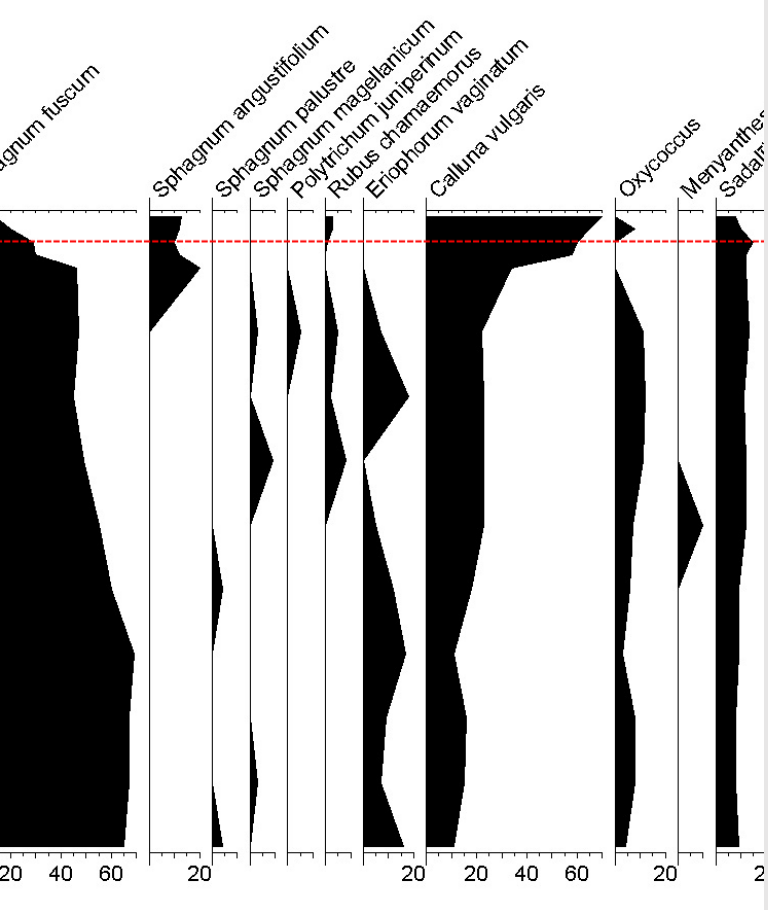
Hu et al. 2017, **Review of emissions from smouldering peat fires and their contribution to regional haze episodes**, *International Journal of Wildland Fire* 27(5) 293-312

Klasificēt?

- **Purva ugunsgrēku veidi** – purva ugunsgrēku tipi, kam ir līdzīga to izcelšanās, degšanas intensitāte un to izplatīšanās raksturs.
- **Kūdras ieguves lauku ugunsgrēku veidi** – ugunsgrēku tipi, kas apvieno pēc aizdegšanās, degšanas intensitātes un to izplatīšanās rakstura līdzīgus ugunsgrēkus.
- **Purvu un kūdras degamības klase** (atkarībā no meteoroloģiskajiem apstākļiem) – kūdras ugunsbīstamības riska relatīvais novērtējums atkarībā no meteoroloģiskajiem apstākļiem.
- **Purvu ugunsbīstamības klase** – purva ugunsbīstamības risku iespējamības relatīvais novērtējums atkarībā no konkrētā purva tipa un apauguma, kā arī kūdras ieguves laukiem un apdzīvoto vietu tuvuma.

Degšanas fakta identifikācija
Saklaura purva nogulumos
(N.Ivanovs)

Ķemeri 20 gadus
pēc ugunsgrēka

Kā turpinās attīstība?

Rožu purvs foto: A.Slišāns

Izmaiņas
veģetācijā

Izmaiņas mikroreljefā

Izmaiņas hidroloģiskajos
apstākļos

Degumu sekas kūdras izstrādes laukos

15 cm dziļumā kūdra ir piesātināta ar ūdeni

Ko darīt?

Turpmāk:

- kūdras fizikāl-ķīmisko īpašību pētījumi,
- degušas kūdras ūdens caurlaidības pētījumi,
- metožu pilnveidošana
- purvu ugunsgrēku klasifikācijas sistēmas izveide;
- priekšlikumu izstrāde purvu apsaimniekošanai pēc ugunsgrēka

Vai dedzis purvs ir
degradēta teritorija?

dedzis degradēts
purvs

Dzērves purvs AAA Baltmuižas purvs

Kreiču purvs

Kad «nesens» degums kļūst par
«vecu degumu»?

degums pārejas purvā

1970.12.19 Za Pobedu Komunizma (Ludza)

Ā.Trukšāne

«.....Pie ezera tikāmies ar vienu no vecākajiem Inotivļu iedzīvotājiem b. Šalgunu, kurš mums pastāstīja, ka agrāk ezera vietā bijis kūdras purvs. Ugunsgrēkā kūdra izdega un izveidojās ezers.»

Ugunsgrēku

ekoloģiskais aspekts

sociālais aspekts

The image shows a vast, flat landscape under a blue sky with large white clouds. The ground is covered in a mix of green and yellowish-brown vegetation, indicating a forest fire aftermath. In the foreground, there are dense green trees and shrubs. The middle ground is a wide expanse of low-lying vegetation, with some small, isolated tree clumps. The horizon is flat and distant.

Paldies par uzmanību!

1914. gada degums Teiču purva dienvidu daļā